

ĐỒNG CHÍ NGUYỄN VĂN LINH HIỆN THÂN SÁNG TẠO CÔNG TÁC DÂN VẬN CỦA ĐẢNG

*NGUYỄN THẾ THẮNG **

Là một người học trò trung thành, xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, suốt đời mình gắn bó với dân, hiểu dân, tôn trọng dân, nắm được tâm tư, nguyện vọng của dân, đồng chí Nguyễn Văn Linh là hình ảnh sinh động, tiêu biểu về một cán bộ dân vận xuất sắc của Đảng ta. Từ khi là Bí thư Thành ủy Sài Gòn - Chợ lớn, Bí thư Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, đồng chí đều hết sức quan tâm chỉ đạo công tác dân vận. Đồng chí đã nêu lên nhiều quan điểm đúng đắn, sáng tạo và là một tấm gương mẫu mực về lãnh đạo, chỉ đạo công tác dân vận, một lĩnh vực quan trọng quyết định thắng lợi của cách mạng trong mỗi thời kỳ đồng chí tham gia lãnh đạo và nhất là khi đồng chí là người lãnh đạo cao nhất của Đảng ta.

1- Tâm quan trọng công tác dân vận của Đảng

Đồng chí Nguyễn Văn Linh làm Tổng Bí thư Đảng ta vào một giai đoạn hết sức quan trọng là bắt đầu thực hiện đổi mới toàn diện và đối phó với những ảnh hưởng tiêu cực của sự trì trệ, khủng hoảng của chủ nghĩa xã hội hiện thực đang diễn ra mạnh mẽ ở Đông Âu, Liên Xô đang có ảnh hưởng không nhỏ tới tình hình nước ta. Đồng chí đã chỉ ra một vấn đề cần phải khắc phục ngay trong công tác lãnh đạo của Đảng, đó là còn có nơi này, nơi khác coi nhẹ, buông lỏng sự lãnh đạo của Đảng với công

tác dân vận. Nên cần phải thực sự đổi mới công tác dân vận của Đảng cả về mặt tư tưởng, chính trị và tổ chức.

Tại Hội nghị sơ kết triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8, tháng 10/1990, đồng chí Nguyễn Văn Linh đã thay mặt Bộ Chính trị và Trung ương nhận lỗi với các đồng chí và đồng bào rằng: "Bây giờ kiểm điểm lại thì thấy rằng, lãnh đạo từ Trung ương trở xuống đã lơ lửng công tác quần chúng nhiều chục năm rồi"⁽¹⁾. Đồng chí đã nhìn thẳng vào sự thật và chỉ ra việc: Trong Bộ chính trị khóa VI có tới 4 đồng chí ủy viên Bộ Chính trị lo công tác chính quyền, còn công tác dân vận, mặt trận lại không có đồng chí ủy viên Bộ Chính trị nào. Như vậy, chỉ việc phân công trong Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã tỏ ra công tác dân vận bị lơ lửng ngay từ cấp Trung ương. Trong khi đó, có 8 tỉnh bỏ Ban Dân vận và trong thường vụ cấp tỉnh, thành cũng không phân công đồng chí nào phụ trách công tác này, hoặc có phân công thì phải kiêm nhiệm một số chức vụ khác. Như vậy, công tác dân vận bị buông lỏng ngay từ trong các cấp ủy. Đồng chí Nguyễn Văn Linh vạch rõ: "Còn bên chính quyền, tôi cũng được biết nhiều cán bộ, nhiều cấp và ngành từ Trung ương đến cơ sở không quan tâm và coi thường công tác

** Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Nhà giáo ưu tú, Học viện Chính trị Khu vực I.*

1 - Nguyễn Văn Linh: Đổi mới để tiến lên, (tập 4), Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 20.

quần chúng. Đây là một sai lầm nghiêm trọng cần phải sửa chữa ngay"⁽²⁾.

Do đó, đồng chí Nguyễn Văn Linh đã trực tiếp chỉ đạo việc tổ chức thực hiện Nghị quyết của Hội nghị Trung ương lần thứ 8 (khóa VI) về Đổi mới công tác quần chúng của Đảng, tăng cường mối quan hệ giữa Đảng và nhân dân. Nghị quyết này đã nêu ra các quan điểm cơ bản chỉ đạo việc đổi mới công tác dân vận. Đến nay, các quan điểm cơ bản của nghị quyết đó vẫn còn nguyên giá trị và tiếp tục được hoàn thiện bổ sung trong Nghị quyết số 25 - NQ/TW ngày 3/6/2013 Hội nghị Trung ương 7 khóa XI về tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới.

Khi đó, đồng chí đã yêu cầu nhất thiết phải xây dựng, củng cố Ban Dân vận các tỉnh, thành phố, đặc khu và huyện, quận. Ở tỉnh, thành phố nào đã giải thể Ban Dân vận, nay cần lập lại. Phải củng cố và tăng cường Ban Dân vận ở Trung ương và các tỉnh, thành phố, đặc khu, huyện, quận, theo hướng gọn nhẹ nhưng có chất lượng và có phong cách làm việc tốt. Ở Trung ương phải có ủy viên Bộ Chính trị phụ trách công tác dân vận, tôn giáo và dân tộc. Các cấp ủy cần phân công một ủy viên Bộ Chính trị phụ trách công tác dân vận, tôn giáo, dân tộc. Các cấp ủy cần phân công một ủy viên thường vụ phụ trách công tác dân vận, nơi nào có tôn giáo và dân tộc thì đồng chí này phụ trách luôn. Ở cơ sở cần có một đồng chí thường vụ cấp ủy phụ trách công tác dân vận của Đảng.

Tổng kết kinh nghiệm cách mạng Việt Nam, Đồng chí khẳng định rõ phải học tập làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh để đổi mới nội dung, phương pháp công tác dân vận nhằm củng cố và tăng cường mối quan hệ gắn bó máu thịt giữa Đảng với dân: "Quan hệ giữa Đảng với dân là quan hệ sống còn, dân lúc nào cũng cần Đảng, Đảng lúc nào cũng ở trong dân, sống

chết vì nhân dân. Sự gắn bó giữa Đảng với dân là máu thịt. Tôi nghĩ rằng đó là bài học quý báu của Đảng ta. Mỗi cán bộ, đảng viên dù ở cương vị công tác nào, trong bất kỳ lĩnh vực nào cũng cần phải học, đã học rồi thì cần phải nhớ và làm theo. Bài học đó bắt nguồn từ nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin: "Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng" mà Bác Hồ đã dạy cho Đảng ta, trước hết là cho những người cộng sản Việt Nam đầu tiên"⁽³⁾.

Đồng chí Nguyễn Văn Linh đã chỉ ra tầm quan trọng của công tác dân vận từ trước tới nay, đồng thời chỉ ra cái khác, cái mới mẻ trong công tác dân vận của Đảng khi đã là một Đảng cầm quyền. Đồng thời, với phong cách rất sâu sắc về lý luận, bám sát yêu cầu của thực tiễn và đời sống, đồng chí Nguyễn Văn Linh có những chỉ đạo rất sắc sảo, đầy tính sáng tạo với công tác vận động các giai cấp và các tầng lớp nhân dân ở nước ta.

2- Công tác vận động công nhân, nông dân, trí thức

* *Đối với công tác vận động công nhân:* Trên cương vị Tổng Bí thư của Đảng, Đồng chí Nguyễn Văn Linh luôn nhấn mạnh rõ quan điểm chỉ đạo của Đảng về công tác dân vận, ứng dụng vào vai trò, trách nhiệm của công đoàn với công nhân. Công tác dân vận phải nhằm đáp ứng và bảo vệ các lợi ích thiết thân của người dân, kết hợp hài hòa các lợi ích, thống nhất quyền lợi với nghĩa vụ công dân. "Tổng Liên đoàn phải bảo vệ và góp phần đáp ứng các lợi ích trước mắt và lâu dài của đội ngũ lao động chân tay và lao động trí óc của nước ta. Tổ chức công đoàn cơ sở có trách nhiệm chăm lo các lợi ích thiết thân của công nhân, viên chức trong đơn vị như điều kiện lao động, thu nhập, bữa ăn và nhà ở, nhà trẻ, nghỉ ngơi và khả năng tiến bộ của từng người, bảo vệ người lao động trước những bất công và vi phạm quyền lợi của họ đã được pháp luật thừa nhận.

2 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên*, (Tập 4), Sđd, tr. 21.

3 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên*, Sđd, tr. 12.

Có bảo đảm được lợi ích thiết thân và chính đáng của người lao động mới có cơ sở vững chắc để tiến hành kết hợp hài hòa các lợi ích cá nhân, tập thể và xã hội"⁽⁴⁾.

* *Đối với công tác vận động nông dân*: Phát biểu tại lớp bồi dưỡng công tác dân vận cho các tỉnh miền Nam, ngày 9 - 9 - 1985, đồng chí Nguyễn Văn Linh đã phân tích rõ tầm quan trọng của vấn đề nông dân trong cách mạng Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng ta. Đồng thời, đã vận dụng sáng tạo những quan điểm đó vào công tác vận động nông dân miền Nam thời kỳ 1976 - 1986. Đồng chí nêu rõ: Nông dân đã theo Đảng, liên minh với giai cấp công nhân, hăng hái trong cách mạng dân tộc dân chủ đánh đổ địa chủ, phong kiến, đế quốc. Nay cách mạng dân tộc dân chủ thành công, nhất định nông dân sẽ theo giai cấp công nhân, liên minh với giai cấp công nhân đi lên chủ nghĩa xã hội. Song, đồng chí chỉ ra bệnh giáo điều, quan liêu, mệnh lệnh là nguyên nhân dẫn đến thất bại trong công tác vận động nông dân những năm miền Nam mới giải phóng: "Nhưng ta làm hợp tác hóa nông nghiệp không được theo cách cứng đờ, máy móc, mà phải bằng những hình thức nào để cho người ta thấy làm ăn tập thể thực sự có lợi hơn làm ăn cá thể. Trước đây ta chủ quan máy móc cho rằng đến năm nào đó nông dân miền Nam vào làm ăn tập thể hết, rồi đưa cán bộ đem kinh nghiệm làm hợp tác hóa không đúng áp đặt nông dân làm một cách quan liêu mệnh lệnh. Vì chủ quan, nôn nóng, ép uống, lại không có nội dung thiết thực, nên tập thể lại làm ăn kém cá thể, và đã thất bại"⁽⁵⁾.

Đồng chí khẳng định rõ: Nông dân nhất định sẽ cùng giai cấp công nhân đi lên chủ nghĩa xã hội, đi vào tập thể hóa, nhưng tập thể hóa phải

dùng những hình thức thích hợp, phải có năng suất cao, thu nhập khá: "Chính sách đối với nông dân, liên minh công nông dưới chế độ xã hội chủ nghĩa phải được khuyến khích bằng chăm lo đời sống, gia tăng thu nhập của người nông dân, đừng bắt ép nông dân. Vài năm qua vì ta rút được kinh nghiệm, làm đúng, làm tốt nên phong trào hợp tác hóa nông nghiệp bằng tập đoàn sản xuất, hợp tác xã có chế độ khoán đúng đắn nên nhiều nơi đã cơ bản hoàn thành phong trào hợp tác hóa"⁽⁶⁾.

* *Công tác vận động trí thức*: Giới trí thức cả nước, nhất là anh chị em trí thức Thành Phố Hồ Chí Minh, luôn luôn coi đồng chí Nguyễn Văn Linh là một người bạn lớn, một người bạn chân thành rộng lượng.

Trong hai ngày 6 và 7 tháng 10 - 1987, Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã có cuộc gặp mặt thân mật với các nhà hoạt động văn hóa và văn nghệ sĩ, khuyến khích, lắng nghe các trí thức thổ lộ nhiều điều ấp ủ từ lâu, rất tâm huyết về những vấn đề phức tạp trong lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật. Đồng chí đã nói rất thuyết phục về việc đổi mới tư duy, đổi mới chính sách, đổi mới tổ chức, đổi mới cán bộ và nhất là trong lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật cần có sự "cởi trói". Đồng chí chân thành phân tích: Khái niệm "cởi trói" mà anh em văn nghệ sĩ và hoạt động văn hóa mong muốn: "Cởi trói" nói ở đây trước hết tôi nghĩ rằng Đảng phải cởi trói. Cởi trói trong lĩnh vực tổ chức, chính sách, trong quy chế, chế độ... Một mặt khác, tôi nghĩ, trong lĩnh vực của các đồng chí, không thể có ai khác hơn là các đồng chí phải tự làm... "Hãy tự cứu lấy mình trước khi trời cứu". Mình phải chặt chẽ với mình. Khi thấy mình là đúng, có ý thức xây dựng thì phải kiên quyết bảo vệ chân lý, phải dũng cảm"⁽⁷⁾. Với tinh thần đó, đồng chí Nguyễn Văn

4 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên, (tập 3) Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 82.*

5 - Nguyễn Văn Linh: *Về công tác vận động quần chúng hiện nay, Nxb. Tổng hợp Thành Phố Hồ Chí Minh, 2012, tr. 27.*

6 - Nguyễn Văn Linh: *Về công tác vận động quần chúng hiện nay, Sdd, tr. 28.*

7 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên, (tập 1), Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1988, tr. 162-163.*

Linh lãnh đạo việc xây dựng những nghị quyết về công tác văn hóa, văn nghệ, hoặc trong các nghị quyết, chính sách của Đảng liên quan đến trí thức đều thể hiện sự coi trọng trí thức, tạo điều kiện thuận lợi để trí thức hoạt động, cống hiến tài năng, sức sáng tạo vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

3 - Công tác vận động thanh niên.

Tại Đại hội lần thứ V Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, ngày 27-11-1987, Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh thay mặt Đảng, bên cạnh đánh giá cao vai trò của thanh niên với cách mạng, đã thẳng thắn chỉ ra những khuyết điểm của Đảng, Nhà nước đối với thanh niên. Rằng nhiều cấp ủy Đảng và cấp chính quyền thường chỉ chú ý sử dụng thanh niên mà chưa nhận thức đầy đủ vai trò to lớn của thanh niên và tầm quan trọng chiến lược của công tác vận động, giáo dục, tổ chức thanh niên. Cho nên, đồng chí khẳng định: "Muốn khắc phục những yếu kém và nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động và giáo dục thanh niên, trước hết phải đổi mới sự lãnh đạo công tác thanh niên của tất cả các tổ chức Đảng"⁽⁸⁾. Các tổ chức Đảng và các cơ quan nhà nước phải có biện pháp thiết thực, cụ thể giúp đỡ Đoàn Thanh niên tăng cường tính chủ động, sáng tạo trong công tác, chăm lo lợi ích chính đáng của thanh niên, trước hết là tạo công ăn việc làm, điều kiện học tập, sinh hoạt và giải trí. Đối với thanh niên, càng đặc biệt coi trọng sự thống nhất giữa nghĩa vụ và lợi ích. Một mặt đòi hỏi thanh niên sẵn sàng cống hiến. Mặt khác, phải quan tâm đáp ứng các nhu cầu tối thiểu và hợp lý của thanh niên mà khả năng cho phép làm được.

Cùng với việc chỉ ra trách nhiệm của toàn Đảng, toàn xã hội đối với công tác vận động thanh niên, Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh cũng nêu ra yêu cầu cao đối với Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh: "Nhiệm vụ quan trọng

trong công tác Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh là phải phát huy vai trò chính trị của mình, làm hạt nhân thu hút, tập hợp toàn bộ thanh niên ở khắp các cơ sở vào các tổ chức cách mạng và các hình thức sinh hoạt xã hội phù hợp với tuổi trẻ. Thông qua các tổ chức và các hình thức sinh hoạt xã hội đó mà từng bước giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên, chăm sóc và bảo vệ lợi ích chính đáng của thanh niên"⁽⁹⁾. Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã rất hoan nghênh chủ trương của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh coi thanh niên là lực lượng đi đầu, lực lượng xung kích trong công cuộc đổi mới, đồng thời khuyên Đoàn Thanh niên có những chương trình thiết thực cụ thể để thanh niên có thể đi đầu trong học tập lao động, sản xuất, chiến đấu; đi tiên phong trong cuộc cách mạng khoa học - kỹ thuật. Đặc biệt: "Thanh niên phải là lực lượng xung kích trong phong trào mở rộng các việc tốt, người tốt, thu hẹp dần những việc xấu, người xấu"⁽¹⁰⁾. Đồng chí khuyên mỗi thanh niên cần xác định đúng lẽ sống, lý tưởng và đường đời của mình. Chúng ta không thể vượt được khó khăn, dần dần ổn định được cuộc sống, nếu chỉ ngồi mơ ước về một phép lạ nào đó hoặc thúc thủ, thại vãn. Lý tưởng đẹp đẽ dẫn dắt chúng ta. Và bằng chính học tập, lao động sản xuất, chiến đấu, bằng những công việc bình thường hằng ngày tiến hành có kết quả, chúng ta mới tới gần được những ước mơ cao đẹp của mình. Đồng chí mong mỗi các bậc cha mẹ, anh chị hãy quan tâm chăm sóc môi trường sống gia đình nơi hàng ngày tác động trực tiếp sâu sắc đến việc hình thành nhân cách, phẩm chất và tài năng tuổi trẻ.

4 - Công tác vận động đồng bào các dân tộc thiểu số.

9 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên*, (tập 1, Sđd, tr. 195.

10 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên*, (tập 1, Sđd, tr. 203.

8 - Nguyễn Văn Linh: *Đổi mới để tiến lên*, (tập 1), Sđd, tr. 193.

Đồng chí đã nêu ra những quan điểm cơ bản chỉ đạo công tác dân tộc và vận động đồng bào dân tộc thiểu số.

Một là, Việt Nam là một quốc gia có nhiều dân tộc, nhưng Việt Nam là một, dù dân tộc nào cũng đều là người Việt Nam.

Hai là, mỗi dân tộc gắn vận mệnh của mình với cộng đồng dân tộc Việt Nam, đồng thời có những đặc điểm riêng. Người Kinh không gắn với các dân tộc khác thì không thể đưa đất nước tiến lên được. Ngược lại mỗi dân tộc thiểu số tách ra cũng không tồn tại được. Đúng như Bác Hồ dạy: "Đoàn kết thì sống, chia rẽ thì chết". Nhưng trong khi chú ý cái chung của cả cộng đồng các dân tộc, không được quên cái riêng, cái đặc thù của mỗi dân tộc, từ phong tục, tập quán đến tiếng nói, chữ viết, tôn giáo.

Ba là, phải coi trọng vấn đề dân tộc, trước hết là phải tạo ra những điều kiện để các dân tộc được bình đẳng với nhau, nhất là bình đẳng về kinh tế; coi trọng đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, giúp nhau xích gần lại trình độ chung.

Bốn là, phải thấy vấn đề dân tộc có vị trí quan trọng cả về lâu dài và trước mắt.

Năm là, đường lối của Đảng ta đối với đồng bào dân tộc trước sau như một, nhất quán.

5 - Công tác vận động đồng bào tôn giáo

Đồng chí Nguyễn Văn Linh có sự hiểu biết và thông cảm rộng rãi với đồng bào có đạo. Tại Đại hội tổng kết 10 năm của công giáo Thành Phố Hồ Chí Minh, Đồng chí khẳng định: Bà con giáo dân đều là con Lạc cháu Hồng, là công dân Việt Nam. Đồng chí nói: "Tôi rất thông cảm với đồng bào công giáo vì có những khó khăn riêng trên con đường yêu nước, đi với cách mạng của mình... Từ trước tới nay, Đảng vẫn khẳng định: tuyệt đại bộ phận giáo dân là người lao động... đều bị phong kiến - đế quốc áp bức, bóc lột thậm tệ như mọi tầng lớp lao động khác,... vẫn có tinh thần yêu nước, vẫn chống áp bức bóc lột, vẫn ngày càng hướng theo cách mạng... Tôi cứ nghĩ rằng nếu người công giáo làm theo giáo huấn của Đức Giê Su thì sẽ rất

gắn gũi với lý tưởng của những người cộng sản"⁽¹¹⁾; "Với kinh nghiệm của một người suốt 50 năm qua đi làm cách mạng để phục vụ dân tộc, tôi có thể nói với quý vị rằng: Điều mà Đảng, Nhà nước ta quan tâm là chủ quyền quốc gia, ổn định chính trị, trật tự an ninh; điều mà Đảng và Nhà nước tìm cách ngăn chặn không phải là tôn giáo và phát triển tôn giáo, mà là việc lợi dụng tôn giáo cho những ý đồ chính trị; vì vậy quý vị cứ hoạt động tôn giáo một cách thật sự rõ ràng, thật sự trong sáng"⁽¹²⁾.

Đối với đồng bào Phật giáo, đồng chí Nguyễn Văn Linh cũng có những lời phát biểu chân thành, xúc động, tự đáy lòng thể hiện rõ quan điểm của Đảng ta với đồng bào tôn giáo. Đồng chí khẳng định: Đối với chúng ta, có thể mạnh dạn nói rằng, Đảng Cộng sản là Đảng của người Việt Nam chúng ta và Đạo Phật cũng là đạo của chúng ta!... Đó cũng là những quan điểm cơ bản của Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh về tôn giáo, và công tác tôn giáo.

Vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời luôn chất lọc tinh hoa trí tuệ quần chúng gắn liền với thường xuyên tổng kết thực tiễn, thực hiện công tác dân vận bằng phương pháp khoa học với những lời nói ân tình, thủy chung, nhân ái, độ lượng và vô cùng tinh tế, đồng chí Nguyễn Văn Linh xứng đáng là người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong việc xây dựng củng cố mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với Dân, giữa người lãnh đạo với cán bộ và với nhân dân. Phát huy tinh thần đó, tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới hiện nay là một nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược đối với sự nghiệp cách mạng của đất nước; là điều kiện quan trọng bảo đảm nâng cao vị thế vai trò cầm quyền của Đảng Cộng sản Việt Nam. ☒

11 - Chương trình viết tiểu sử các đồng chí lãnh đạo của Đảng và nhà nước: Nguyễn Văn Linh tiểu sử, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 365-366.

12 - Chương trình viết tiểu sử các đồng chí lãnh đạo của Đảng và Nhà nước: Nguyễn Văn Linh tiểu sử, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 366.